

**ARCHKRA016**  
**ARCHSTN016**  
**HKDRPBP019**  
**UHVHMBP020**  
**Dějiny raného novověku II**

**prof. PhDr. Irena Korbelářová, Dr.**

**Rozsah:**

2 hodiny přednáška / 1 hodina seminář

**Cíl předmětu**

Poskytnout v **chronologicko-věcné struktuře základní přehled dějin českých zemí** (země Koruny české; jednotlivé země – Čechy, Morava, Slezsko, obojí Lužice) od přelomu 15./16. až konce 18. století v kontextu dějin habsburské podunajské monarchie a mezinárodních vztah.

Upozornit na **stěžejní problémy, události, mezníky, osobnosti** dějin tohoto období a prostoru.

Zorientovat v **základních pojmech, periodizaci**.

Představit stěžejní **okruhy vývoje** s přihlédnutím ke specifickým rysům dějin daného období; stavovství, konfedačnímu hnutí, absolutismu, zemskému stavovskému separatismu; modernizaci, byrokratizaci, centralismu; konfesijním zápasům, jazykovým poměrům; hospodářským a sociálním aspektům vývoje českých zemí; kultuře, dějinám kultury a kulturním dějinám, každodennosti; roli českých zemí v evropských politických a vojenských zápasech a k řadě dalších aspektů.

Seznámit se **základní literaturou, pramennými edicemi a dalšími druhy informačních zdrojů** k danému období; upozornit na stěžejní typy písemných, ikonografických a hmotných **pramenů** s využitím vybraných témat z českých dějin ve středoevropském kontextu; naznačit **metody a postupy** výzkumu raně novověké problematiky.

## Osnova předmětu

(pozor: jedná se neshoduje se s přednáškovými tématy v týdenních intervalech):

1. Úvod, periodizace, terminologie, metodické přístupy, prameny, literatura.
2. Územně správní aspekty vývoje českých zemí a střední Evropy v raném novověku.
3. České země v kontextu vývoje habsburské monarchie v předbělohorské době.
4. Politický systém českého předbělohorského státu.
5. Hospodářské a sociální poměry českých zemí v předbělohorském období.
6. Náboženské a kulturní aspekty vývoje v předbělohorském období.
7. Stavovské povstání, jeho porážka a důsledky (OZZ, konfiskace), specifické poměry ve vedlejších zemích.
8. Třicetiletá válka: mezníky, události, osobnosti, dopady na české země a střední Evropu.
9. Proměny politických a náboženských poměrů českých zemí v pobělohorském období; budování panovnického absolutismu.
10. Hospodářské a sociální aspekty vývoje českých zemí ve 2. pol. 17. a v 18. století.
11. České země v kontextu vývoje habsburské monarchie po třicetileté válce a v 18. století.
12. Tereziánské období; války o habsburské dědictví.
13. Josefinismus. Studijní literatura a studijní po raném novověku.

## Studijní literatura

### **Povinná literatura v souladu se sylaby předmětu a platnou akreditací SP:**

Čechura, J. *České země v letech 1437-1526 II.* Praha, 2012.

Čechura, J. *České země v letech 1526-1583.* Praha, 2008.

Čechura, J. *České země v letech 1584-1620.* Praha, 2009.

Mikulec, Jiří. Čechura, J. *České země v letech 1620-1705.* Praha 2016..

Vondra, R. *České země v letech 1705-1792.* Praha, 2010.

Pánek, J. – Tůma, O. a kol. *Dějiny českých zemí.* Praha 2018.

Macek, J. *Jagellonský věk v českých zemích I. - IV.* Praha 1992-1999.

*Slezsko v dějinách českého státu.* I. od počátku do roku 1490; II. 1490-1763. Praha, 2012.

*Velké dějiny zemí Koruny české. VII. 1526-1618.* Praha-Litomyšl 2005.

*Velké dějiny zemí Koruny české. VIII. 1618-1683.* Praha-Litomyšl 2008.

*Velké dějiny zemí Koruny české IX. 1683-1740.* Praha-Litomyšl 2011.

*Velké dějiny zemí Koruny české. X. 1740-1792.* Praha-Litomyšl 2001.

### **Doporučená literatura**

Bůžek, V. – Král, P. (eds.). *Člověk raného novověku.* Praha 2007.

Bůžek, V. – Smíšek, R. (eds.). *Habsburkové. Země Koruny české ve středoevropské monarchii (1526-1740).* Praha 2017.

Cerman, I. (ed.). *Habsburkové 1740-1918. Vznikání občanské společnosti.* Praha 2016.

Stellner, F. a kol. *Hospodářské dějiny (16.-20. století).* Praha 2006.

*Dějiny Rakouska.* Praha, 2002.

Evans, R. J. W. *Vznik habsburské monarchie 1550-1700.* Praha, 2003.

Winkelbauer, T. *Österreichische Geschichte 1522-1699.* Teil I, II. Wien 2003.

**Učebnice** – doporučené texty, obsahují nepodkročitelné minimum znalostí, vstupní informace pro rozšíření kompetencí na základě povinné literatury

Čornej, Petr a kolektiv: *Dějiny zemí Koruny české. I. Od pravěku po období rekatolizace,* Praha 2021. (příslušné oddíly k ranému novověku).

Bělina, Pavel a kolektiv. *Dějiny zemí Koruny české. II. Od nástupu osvícenství po naši dobu,* Praha 2021. (příslušné oddíly k ranému novověku).

### **Učební pomůcky:**

Řáda, Ivan: *Dějiny zemí Koruny české. I. Od příchodu Slovanů do roku 1740.* Praha 1992 (jedná se o gymnaziální rozsah znalostí).

Specializovaná odborná hesla k dějinám českých zemí, medailony osobností ad. v internetové encyklopedii Wikipedie.cz

<https://www.dejepis.com/> : učebnice, dokumenty, časová přímka texty (raný novověk český a obecný)

### **Pomůcky audiovizuální tvorby – výukové pořady:**

Např.: <https://edu.ceskatelevize.cz/tema/novovek-ceske-dejiny?/>

## **Kontrola plnění povinností**

**Písemná zkouška:** test s výběrem odpovědí + otázky s odpověďmi narativního charakteru.